

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ III

Σύνδεσμος:

• **να**

- αν το κατηγορημα στην κύρια πρόταση είναι:

1) ρήμα που δηλώνει

- βούληση, παράκληση (βουλητικά ρήματα) - *θέλω, επιθυμώ, παρακαλώ, εύχομαι, λέω*
- διαταγή, ανάγκη, υποχρέωση (κελευστικά ρήματα) - *αναγκάζω, αναγκάζομαι, διατάζω, απαγορεύω, επιτρέπω, υποχρεώνω*
- ικανότητα, ανικανότητα, δυνατότητα (δυνητικά ρήματα) - *προσπαθώ, καταφέρνω, μπορώ, έχω*

2) ρηματική φράση ισοδύναμη ως προς το νόημα με κάποιο από τα παραπάνω ρήματα (*έχω υποχρέωση, έχω ανάγκη, υπάρχει δυνατότητα; είμαι έτοιμος, άξιος, ικανός, υποχρεωμένος; βάζω διαταγή, βγαίνει διαταγή ...*)

3) απρόσωπο ρήμα αντιστοιχισής σημασίας (*χρειάζεται, πρέπει, επιτρέπεται, γίνεται, πρόκειται, αποκλείεται, απαγορεύεται, συμβαίνει ...*)

4) απρόσωπο ρήμα που δηλώνει υποχρέωση, αναγκαιότητα ή πιθανότητα ως βαθμό πεποίθησης του ομιλητή για την αλήθεια του περιεχομένου της εξαρτημένης πρότασης (*πρέπει, πρόκειται, μπορεί*)

- άρνηση **μη(ν)**

- **έγκλιση:**

- **υποτακτική** *Επιθυμούμε να του πούμε την αλήθεια.*
- **οριστική παρατατικού**, όταν το ρήμα τους έλκεται από το ρήμα της πρότασης από την οποία εξαρτώνται. Σ' αυτή την περίπτωση εκφράζουν κάτι απραγματοποίητο. *Θα ήθελα πολύ να ήμουν νέος.*
- **οριστική παρωχημένου (ιστορικού) χρόνου**, όταν αναφέρονται στο παρελθόν ή εκφράζουν μια απλή σκέψη του ομιλητή. *Αποκλείεται να πήρα λάθος τηλέφωνο.*

Επιστημική τροπικότητα – εκφράζει αναγκαιότητα ή δυνατότητα με βάση γεγονότα ή καταστάσεις που γνωρίζουμε, φανταζόμαστε, πιστεύουμε

Δεοντική τροπικότητα – εκφράζει υποχρέωση ή οφειλή

1) *μπορεί να έρχεται/έρθει κολυμπώντας*

2) *πρέπει να έρχεται/έρθει κολυμπώντας*

3) *μπορεί να ερχόταν/να ήρθε κολυμπώντας*

4) *πρέπει να ερχόταν/να ήρθε κολυμπώντας
πρέπει να τον είδαν / έχουν δει / είχαν δει*

1), 2) - επιστημική τροπικότητα, δεοντική τροπικότητα

3), 4) - επιστημική τροπικότητα

5) *έπρεπε να έρχεται/έρθει κολυμπώντας*

6) *μπορούσε να έρχεται/έρθει κολυμπώντας*

7) *έπρεπε να τον βοηθούσαν/είχαν βοηθήσει*

5), 6), 7) - δεοντική τροπικότητα

Δεν πρέπει να μιλάς έτσι.

Πρέπει να μη μιλάς έτσι.

Δεν έπρεπε να φύγετε τόσο νωρίς.

θέλω να φεύγω / φύγω

ήθελα να φεύγω / φύγω

θα θέλω να φεύγω / φύγω

θα ήθελα να φεύγω / φύγω / έφευγα

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΙΙΙ

- αν το υποκείμενο της συμπληρωματικής πρότασης εκφράζεται ρητά (ουσιαστικό, αντωνυμία), πρέπει να τοποθετείται:

1) αμέσως μετά από το ρήμα	<i>Πρέπει να αλλάξει η δημόσια διοίκηση.</i>
2) πριν από το να	<i>Πρέπει η δημόσια διοίκηση να αλλάξει.</i>
3) στην αρχή της πρότασης	<i>Η δημόσια διοίκηση πρέπει να αλλάξει.</i>

Σε θέλω να με βοηθήσεις.

Θέλουν τη δουλειά τους να τους ευχαριστεί.

- 1) *Του ζήτησα να με κουρέψει με την ψιλή.*
- 2) *Απαιτεί να τη σέβονται ως άτομο.*
- 3) *Έχω κάτι να σου πω.*
- 4) *Θέλω να δω αν είμαι τρελή.*
- 5) *Βάλθηκε να ανακαλύψει και το έσχατο μυστικό των πραγμάτων.*
- 6) *Είπε η μεγάλη Κυρία να 'ρθετε σπίτι.*
- 7) *Το βάρος μου φαινόταν πούπουλο κι έλεγα να μην τελειώσει ο δρόμος.*
- 8) *Το παιδί έκανε (= αποπειράθηκε) να φύγει.*
- 9) *Ο καπετάν Θανάσης έχει να μιλήσει.*
- 10) *Οφείλεις να του δώσεις ικανοποίηση.*
- 11) *Υποχρεώθηκε να πάει μόνος του.*
- 12) *Η αγάπη δεν μπορεί τη θύμηση να σβήσει.*
- 13) *Δεν είχε αλλού να περάσει.*
- 14) *Χρειάστηκε να βρεθεί ένας υπάλληλος.*
- 15) *Δεν πρέπει να συλλογίζεσαι τόσο πολύ, πρέπει να αισθάνεσαι.*
- 16) *Μπορεί να είναι κι έτσι.*
- 17) *Δε γίνεται να μη ξέρεις.*
- 18) *Γίνεται να μην σε αγάπησε κανένας;*
- 19) *Οι γάμοι τους αποφασίστηκε να γίνουν την Κυριακή.*
- 20) *Αν είναι (πρόκειται) να 'ρθει, θα έρθει.*
- 21) *Δεν πρόκειται να γράψω την αυτοβιογραφία μου.*
- 22) *Δεν είναι καμιά βία να μου απαντήσεις αυτή τη στιγμή.*
- 23) *Αισθάνομαι την ανάγκη να ανοίξω ολόκληρη τη ψυχή μου σε μια άλλη ψυχή ευγενική.*
- 24) *Ήταν άξιοι να το πεθάνουν το παιδί από την πείνα.*
- 25) *Ήταν σε θέση να καλοκυβερνά το σπίτι του.*
- 26) *Πρέπει αύριο το βράδυ να έχει τελειώσει αυτή η δουλειά.*
- 27) *Ήθελα να είχα τα φαγητά, που θάχουνε απόψε στο βασιλικό παλάτι.*
- 28) *Εγώ θα ήθελα να νοιώθε η Γη και να με κατάπινε. (να ανοίξει και να με καταπιεί)*
- 29) *Μήπως δεν είχα ευχηθεί να βρίσκονταν τρόπος, να γινόμουνα εγώ ο ζηλευτός άντρας της; (να βρεθεί τρόπος)*
- 30) *Μπορεί και οι αρχαίοι να έκαναν λάθη.*
- 31) *Τα διπλώματά του δεν αποκλείεται να τα αγόρασε.*
- 32) *Θα έπρεπε πιθανότατα να μη συνέχιζα τη συζήτηση.*
- 33) *Τώρα θα 'πρεπε να είχε ανατείλει ο ήλιος.*
- 34) *Και πολλοί μπορεί να έπεσαν και στη θάλασσα.*
- 35) *Μπορεί να ήταν καλός άνθρωπος.*
- 36) *Μπορεί και να γελάστηκα.*
- 37) *Μπορεί να είχε βρεθεί σε στιγμή αδυναμίας.*

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ III

Στις παρακάτω προτάσεις να βρείτε τις δευτερεύουσες συμπληρωματικές προτάσεις και να προσδιορίσετε τη συντακτική τους θέση:

- 1) Δεν πρόκειται να με επηρεάσουν τα λόγια σου.
- 2) Τον ενδιέφερε να είναι πάντα πρώτος.
- 3) Όσο γι' αυτόν, ντρέπομαι να τον κοιτάζω στα μάτια.
- 4) Ο άγνωστος επιθυμούσε να καταστρέψει τα πάντα.
- 5) Συλλογίστηκε το λάθος του, να παντρευτεί μεγάλος.
- 6) Δε θέλει να φύγει ακόμη.
- 7) Πράγματι, αξίζει να επισκεφθείς την Κρήτη κάποτε.
- 8) Ο Νίκος συνηθίζει να ειρωνεύεται τους γύρω του.
- 9) Ο Γιώργος προσπάθησε να κρύψει τα τραύματά του από τον πατέρα του.
- 10) Αποκλείεται να μην ήξερες ότι θα φύγει αύριο.

Přesvědčil jsem Jannise, aby nám přivedl svoji dceru.
Donutili dělníky, aby stávkovali.
Prosím tě, abys na mě nemluvil, když píšu.
Řekl mi, abych mu přinesl tu knihu.
Viděli tě vcházet? Určitě mě viděli.
Chěl bych, abys mi něco vysvětlil.
Možná odcestovali daleko.
Musíš přestat kouřit.
Možná se na něj zítra půjdeme podívat.
Parlament se má sejít zítra.
Kéž by jim někdo mohl přivést pomoc! Ale cesty jsou uzavřené.
Nesmíte ho tolik unavovat! Pak ho nemá bolet celé tělo.
Jsi schopen se to naučit za týden?
Není dovoleno krmit zvířata v zoo.
Už tu měl dávno být.
Je vyloučeno, abys ho obtěžoval s každou maličkostí.
Neměl jsi včera ponocovat, teď nejsi schopen se soustředit.
Přikázali mu, aby si ve druhém semestru zlepšil známkování.
Nesměli jsme ho vidět.
Přál jsem si, aby se vrátil co možná nejdříve. A vidíš, kolik let na něj čekám!